

Přílohy

Tabulka č. 1.

	<i>Dobyvatel</i>	<i>Sjednotitel Osvoboditel</i>	<i>Zákonodárce</i>	<i>Stavitel</i>	<i>Jiné</i>
<i>Brutus</i>	X	X	X	X	<i>Obrobijec, nositel trójského dědictví</i>
<i>Dunwal Moelmund</i>		X	X		
<i>Belinus</i>	x	X	X	X	
<i>Constantin (Veliký)</i>	x				<i>Císařská hodnost</i>
<i>Uther Pendragon (Aurelius Ambrosius)</i>		X		X	<i>Sasobijec</i>
<i>Artuš</i>	x	X	X		<i>Obrobijec, Sasobijec, Prorokovaný král</i>
<i>Cadwalladr</i>		X			<i>Poslední král, Svatý král</i>

Tabulka č. 2

Počet výskytů značí počet rukopisů s vyobrazeným erbem, nikoli celkový počet vyobrazení erbů

	Artuš	Uther Pendragon	Brutus	Lokrinus	Belinus	Jiný králové (uvedení jako králové Británie)
tři (2,1) zlaté koruny v červeném poli	1	X	X	X	X	8
tři (2,1) zlaté koruny v modrém poli	2	X	X	X	1	27
tři kosmo postavené zlaté koruny v červeném poli	X	X	X	X	X	1 (Constantinus)
tři kosmo postavené zlaté koruny v modrém poli	X	X	11	1	X	2 (Coel Starý)
tři svisle postavené zlaté koruny v červeném poli	6	X	X	X	X	2
tři svisle postavené zlaté koruny v modrém poli	4	1	X	X	5	X
Celkem	13	1	11	1	6	37

Příloha č. 3

O původu erbů – úryvek ze svitku tzv. *Ashmolean tract*

Bodleian Libraries, Ash. Rolls 4

O původu erbů

1. *Fyrste as harowdes recorden was atte the Sege of Troy withinne*
2. *The towne and wyth owte for the dowyntesse of the dedis that was*
3. *(for)hewed¹ on bothe partyes for as moche as they was so howge multitude*
4. *Of pepyll that one myghte nonzte be knowe from a nothir of ther poyntes*
5. *Of wurshype caused the kyng wyth inne the towne and w^t oute to drawe to*
6. *gedir² and be ther distrete abyse conceinyd togedyr that eny man that dede*
7. *a poynte of wurschyp to hym selfe shulde bere a merke in tokyn of hys dowyntesse*
8. *that the pepylle myghte have the more knowlyche of hym and ys hyr so wer*
9. *that thys forsayde man hadde. Childern thanne they shalle bere the same*
10. *merke that hys fadyr dede w^t dyn'isis deferrengt. The oldest sone a label*
11. *The secubde a cressantnte (obrázek půlměsíce). The threde a mollett (obrázek hvězdy). The iiij a*
12. *Merlett (obrázek ptáká). The v^e an anelett (obrázek kruhu). The syxte a flowre de lyce (obrázek lilie)*
13. *And ys ther be any more Brothern thane vi^e Thanne the fadyr to yete*
14. *Thime what defference that hyme lereth best*
15. *(F)orthermore ye shulle have knowliche that whainie the sege of*
16. *Troy was broken the lordes wentte forthe in to othyr dyversis*
17. *londys to seke more aventures and into thys londe of Englonde come*
18. *18 a dowyhti man that was called Brute and w^t hym come grete multitu^dae*
19. *of pepyll and they sloebe the Jeawntes and inhabite the londe w^t the*
20. *Brutes meny and the merks of the maniy peple that he browght*
21. *w^t hym lefte in Englonde and soo succedith forthe to bore successoures*
22. *and be causa that it shulde have a fayrer name thanne merkes they*
23. *turned them from merkes in to armes and whanne a gentylmanni comyth*
24. *in to the feld to fyghtte for hys kynges ryghte or for hys owen he doythe*
25. *vpon hym hys hys habite of wurshyp the whyche ware getyn w^t the*
26. *manly hondis of wurship w^t the force of myghte wherfor hyt is called*
27. *the cote of armes.*

Ilustrační obrázek č. 35

---

¹ Hewn about – otesaný, vytesaný, osekaný

² Togedir = together

Příloha č. 4

Dafydd Lwydd ap Llywelyn ap Gruffudd

(c.1400-1490)

Prorocvtí

Všichni mluví o zúčtování mezi naším lidem
(národem) a cizinci

Ale my musíme čekat na toho, který udeří,

Urozeného Brita z rodu Maelgwnova, Páva
z rodu Tudorů,

Největšího z pánů, který vše pozlatí ryzím
kovem.

Zvon (umíráček) odzvoní Sasům, jakmile
zvítězíme,

Nejvyšší soudce našeho lidu, Cadwalladr se
navrátí domů,

S osminásobnými dary zasloužených svými
činy.

Běda, černému vojsku vedle vln (na
pobřeží)

Až neštěstí přijde na cizince,

Jasper pro nás vychová Draka,

Ten bude ze šťastného Brutova rodu (krve).

Býk z Anglesey je nadějí našeho lidu.

Skvělým darem bylo narození Jaspera,

z rodu Cadwalladrova, skvělé to kopí,

Horsa a Hengist byly cizinci,

Brutovi z Troje i Kulatému stolu;

Vortigern na nás přinesl hanbu,

Když jim nabídnul naši zemi ke sdílení.

Jasper nám byl přiřčen,

Vytáhne nás ze sítí a vysvobodí nás.

Brut

Pawb yn son am ddigoni
Rhwng anghyfiaith a'n iaith ni

Ond aros un a dery
O hil Faelgwn fritwn fry
Paen Tudur pena tadwys
A eura pawb o aur pwys

Clul Saeson wrth ddigoni
A rhod pen rhaith on iaith ni
Wath oedran y gwr glana
A fagodd Mair ddiwair dda
Madws in wrth amodau
Llygru gwyr o fewn lloegr gau

Ag ynull wrth fawr gariad
I tir ai tai yw'n tref tad
Gwiliwch waith gwelwch weithian
Yr ych yn achub ei ran

Cadwaladr a ddaw adref
Wythryw dawn oi weithred ef
Ych o Gymru gyru r gad
Ar Llew a ddifa r lleuad
Gwae'r llu du gerllaw r don
Os daw r anhap estronion
Jaspart a fag in ddragwn
Gwaed Bruttiis happus yw hwn
Gwers yr angel iii chelir
Hwyntau biau r tyrau tir

Darw o Fon yn digoni
Hwn yw gobaith yr iaith ni
Mawr yw gras eni Jasper
Hil Gadwaladr paladr per
Hors a Hengest oedd estron
I Friwt Groeg ag i Fort Gron
Gwrtheyrn a wnaeth gwarth i ni
Hoi rhan o r tir ir rhieni
Jaspar in a ddarparwyd
Ynte yn rhydd an tyn or rhwyd

Bleddyn MSS. 3, Aberystwyth, fol. 48r-49v.

Příloha č. 5

Dafydd Lwydd ap Llywelyn ap Gruffudd

(c.1400-1490)

Prorocká báseň

Oheň byl zažehnut v zemi Cynanově
(Bretani),

Nebude znehodnocen,

Žlutý plamen Owainovy krve plápolá na
jihu.

Bylo prorokováno o Draku z našeho rodu,
právoplatném pánu země.

Vůdce přichází v plášti my ho budeme
nazývat druhým Jindřichem podle Jindřicha
Vyhnance,

Necht' zůstává hrdinou v devátém
[pokolení]

Nesnadno Vévoda (Richard III., vévoda
z Yorku), polapí Vlaštovku (Jindřich VII.) do
sítě.

Potomek vznešeného hrdiny, jeho tři
nejvyšší sestupy se hledají.

Neústupní jsou Drak a Býk.

Necht' se Sommerset na ně shlédne a necht'
statečný muž s kopím nenechá Lilií
v zahradě jednoho Lollarda.

...

Býk z Gwyneddu se bude činit v bitvě,

Dobude brány Calais a Benátek.

Zachována je pro nás Owainova hvězda.

Cywydd brud

Ynynwyd tan yn yn tir
o gynaii ni o genir
at ewyn
brig felyn brau

at owain o waed teau
darogan oedd draig on iaith
teilwng perchenog talaith
y dan hug y doe
fugail
ai henwi yr hwn yw r ail
Harri o harri herwr
tarried hyd nawed yn wr
Anodd i ddwg yn i ddol
dreio adar y wenol
iacha r yn gwawr uch y gwaed
a chelu tri uchelwaed
tair yw draig tarw a dragwn
gwlad y ha gwilied'
ar hwn
nated ai ddewred ai ddart
lili yngardd un lolart
gnawd ydyw gwnaed.

...

trined y tarw o wynedd
porth Calls a Fenis a fedd
Siwr inni seren owain.

**Bleddyn MSS. 3, Aberystwyth, fol. 56r-
58v.**

Obrazové přílohy

Obrázek č. 1

Brutus zajímá krále Pandrasa. Oxford, Bodleian Libraries, MS. Bodl Rolls 3. poslední čtvrtina 13. století, Anglie. Erby domalované zřejmě v 15. století.

Obrázek č. 2

Brutus jako první král Británie. Oxford, Bodleian Libraries, MS. Bodl Rolls 3. poslední čtvrtina 13. století, Anglie. Erby domalované zřejmě v 15. století.

Obrázek č. 3

Artušův boj proti Skotům. London, British Library, MS. Add 10294, Morte Artu (c. 1316).

Obrázek č. 4

Bitva a převoz zraněného Artuše na káře. (c. 1325-1335) The Hague-Koninklijke Bibliotheek (Spiegel Historiael, Den Haag, KB, KA, 20, fol. 163v).

Obrázek č. 5

Artušův erb se třinácti korunami. *Noms, armes et blasons des chevaliers de la Table Ronde*; France, c. 1500; MS M. 16, The Morgan Library & Museum.

Obrázek č. 6

Artuš s erbem Panny Marie a 30 kurnami značící 30 království pod Artušovou vládou. British Library, MS Royal 20 A II, Peter z Langtoftu, *Chronicle of England* c. 1300.

Obrázky č. 7 a, b, c

Různá vyobrazení Artuše se třemi korunami coby jednoho z Neuf Preux. A) Christian Heroes Tapestry (c. 1385), Cloisters, New York; B) Armorial de Gilles le Bouvier (c. 1440); C) Catello della Mantua (c. 1420).

Obrázek č. 8

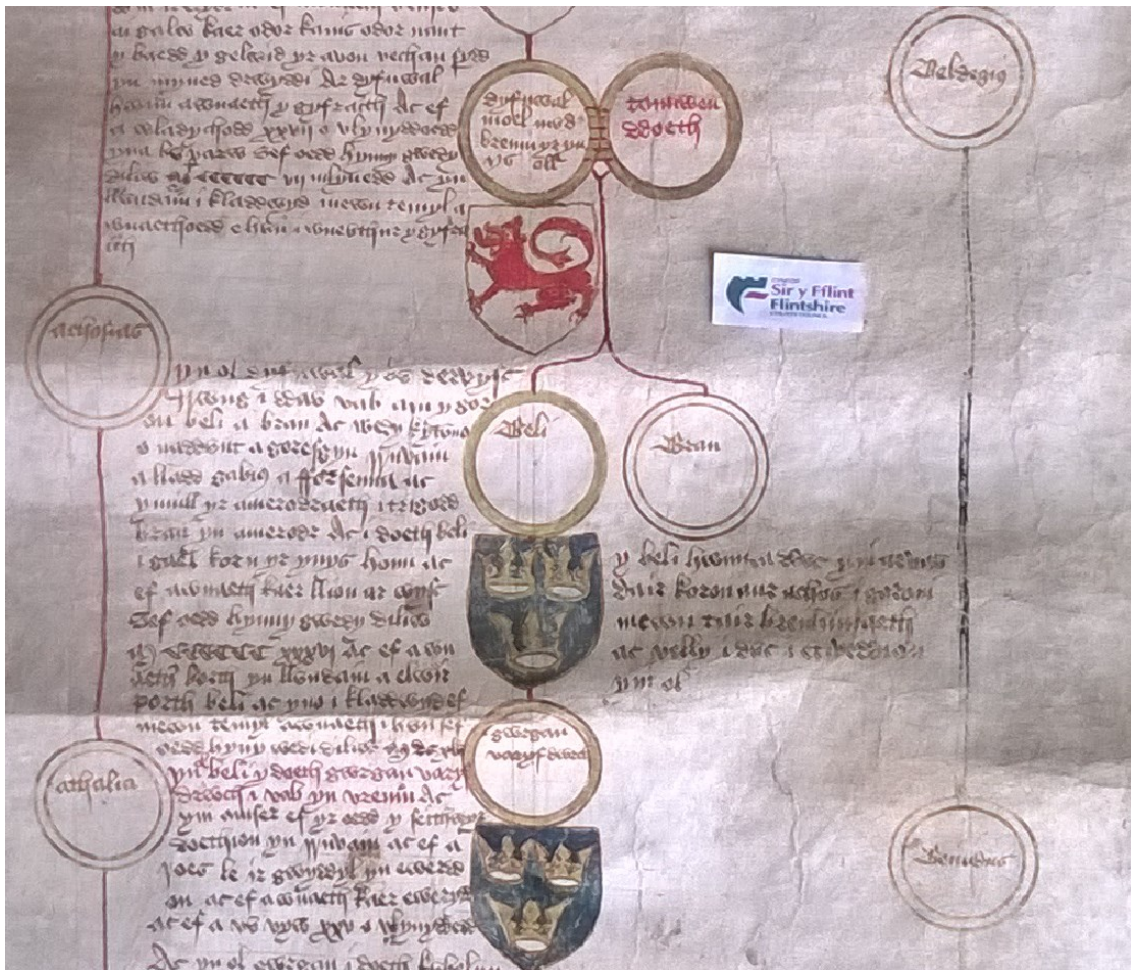
Brutus a Trojané se vylod'ují v Totnes, Corineus zápasí s Gogmagogem. Oxford, Bodleian Libraries, MS. Laud. 733, f. 22v.

Obrázky č. 9 a, b

Bayrische Staatsbibliothek, Munchen, Wernigeroder (Schaffhausensches) Wappenbuch – BSB Cod.icon. 308 n, f. 22r poslední čtvrtina 15. století; Colmar, Bibliothèque municipale, Ms 1107 f. 13r, začátek 16. století.

Obrázek č. 10

Belinus opouští erb se lvem a přijímá 3 zlaté koruny, Hawarden, Flintshire Record Office – D/LE 1389.

Obrázek č. 11

Brutův erb se dvěma lvi, který měl při vylodění v Británii a který je dědictvím trojských králů. Kronika Johna Hardynga Oxford, Bod. Lib. MS. Bodley Arch. Seledon B 10, f. 11v.

Obrázky č. 12 a, b

Hector vyráží do bitvy proti Řekům a Troilus vyráží do bitvy. Real Biblioteca del Monasterio de San Lorenzo de El Escorial, MS. H-I-6, Crónica Troyana, f. 38v a 39 r.

Obrázky č. 13 a,b,c

Hektor jakožto jeden z *Neuf Preux*. A) Bern codex c.1470-1480; B) Ingeram codex (Rakousko) c. 1459; Livro do Armeiro-Mor (Portugalsko) c. 1509.

Obrázek č. 14

Artuš s erbem lva a rytíři Kulatého stolu. BnF, Réserve des livres rares, Vélin 614 fol. 3

Obrázek č. 15

Erb Bruta a jeho tři synů. London, College of Arms, CoA Vincent N 152, s. 43 (c. 1490-1500)

Obrázek č. 16

Erb Bruta a jeho tři synů. London, British Library, Harley MS 4632, f. 28r (c. 1500)

Obrázek č. 17 a

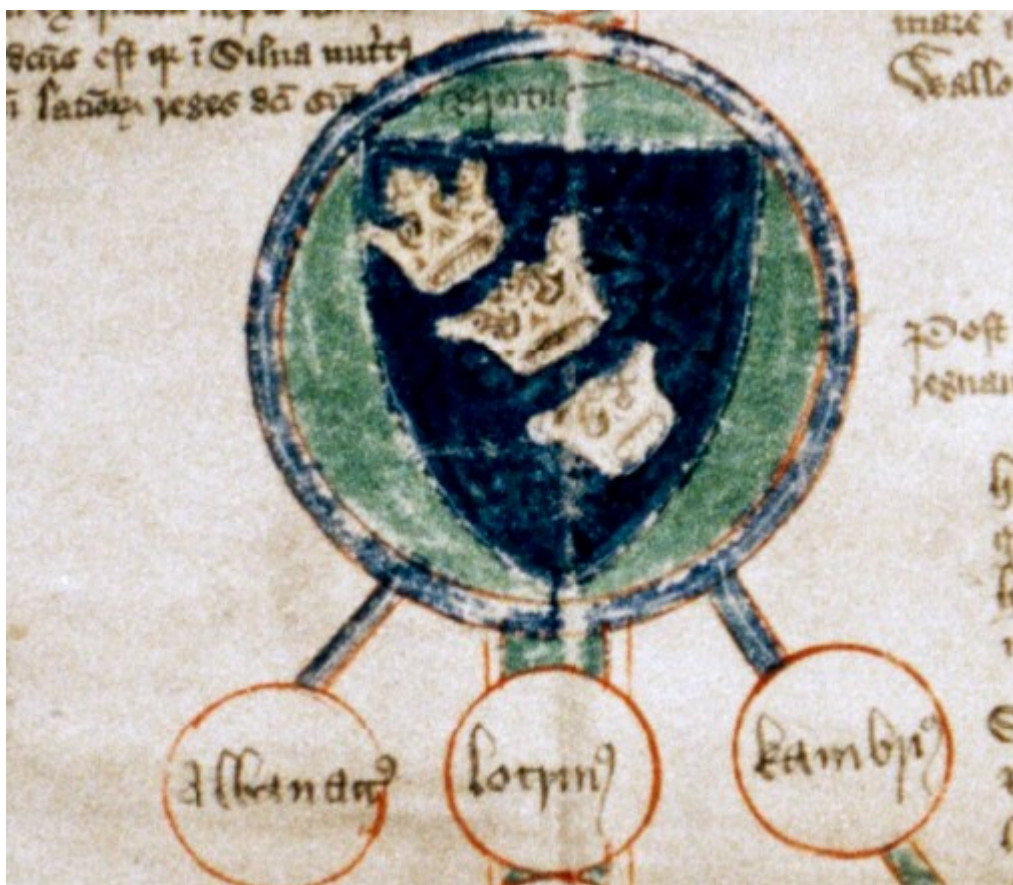
V první řadě erby: Bruta, Artuše a Belina. College of Arms, CoA Vincent N 152, s. 94 (c. 1490-1500)

Obrázek č. 17 b

V první řadě erby: Cadwalldra, Eduarda IV., a Jindřicha VII. College of Arms, CoA Vincent N 152, s. 95 (c. 1490-1500).
Obrázek č. 18

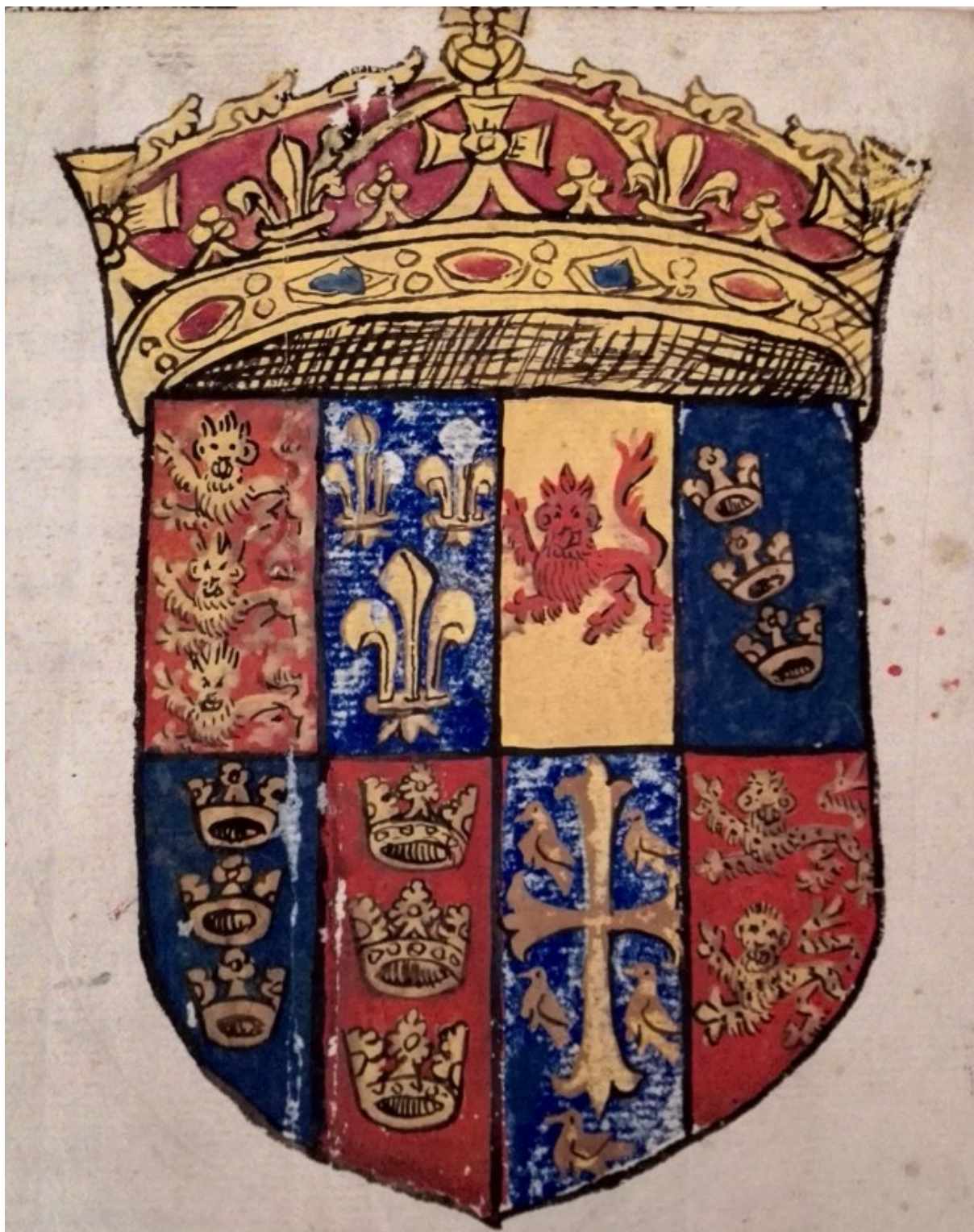
Zřejmě nejstarší dochované vyobrazení Brutova erbu. Rodokmen Jindřicha V. vedený od stvoření Světa. Oxford, Bodleian Library, Bodl. Rolls 6.

Obrázek č. 19

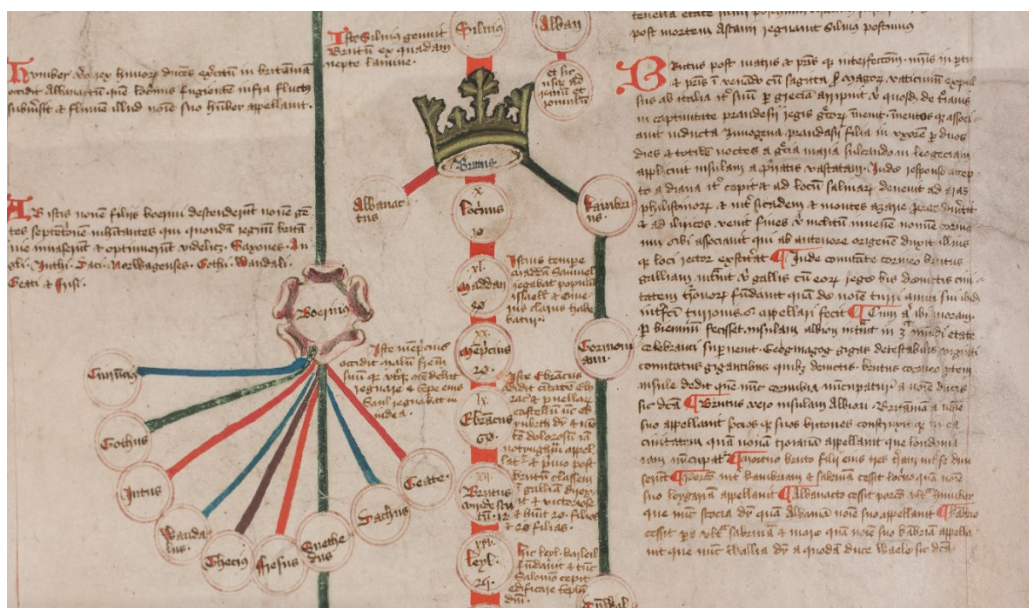
Souhvězdí draka vyvedené v tudorovských barvách.

Obrázek č. 20

Erb atributovaný prvnímu Tudorovskému králi Jindřichovi VII., přičemž erb samotný je čtvrcený na osm polí: V prvním červeném poli jsou tři zlatí kráčejší lvi s převrácenou hlavou (Anglie); ve druhém modrém poli jsou tři zlaté lilie (2 nad 1) (Francie); ve třetím zlatém poli je červený kráčejší lev s převrácenou hlavou (Brutus-Trója); ve čtvrtém modrém poli jsou tři zlaté koruny postavené v pokosu (Brutus-Británie); v pátém modrém poli jsou tři zlaté koruny postavené svise (Belinus); v šestém červeném poli tři zlaté koruny postavené svise (Artuš); v sedmém modrém poli je zlatý liliový kříž mezi pěti zlatými holubicemi (Sv. Eduard Vyznavač); a v osmém červeném poli jsou dva zlatí kráčejší leopardi (Normandie/Vilém Dobyvatel). London, British Library, Add. 46354 fol. 72v.

Obrázek č. 21

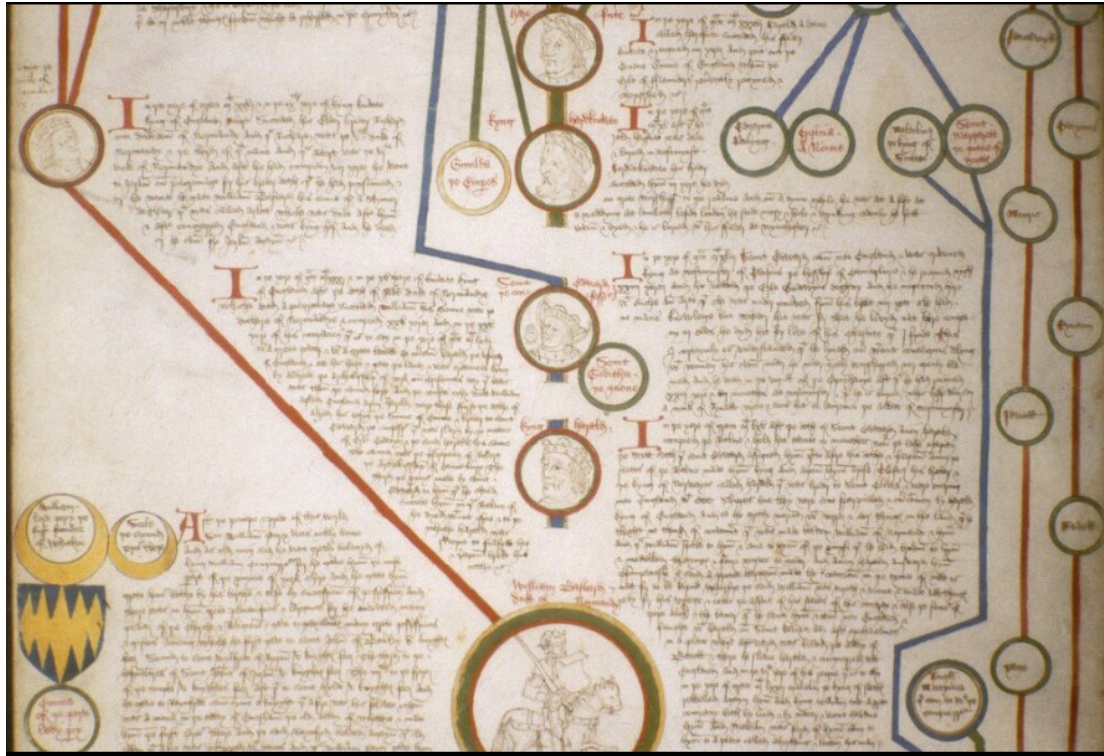
Ukázka typického svitkového genealogického diagramu. Koruna označuje postavu Bruta a text začínající iniciálou B shrnuje v krátkosti celý příběh o Brutovy. University of Canterbury, MS 1

Obrázek č. 22

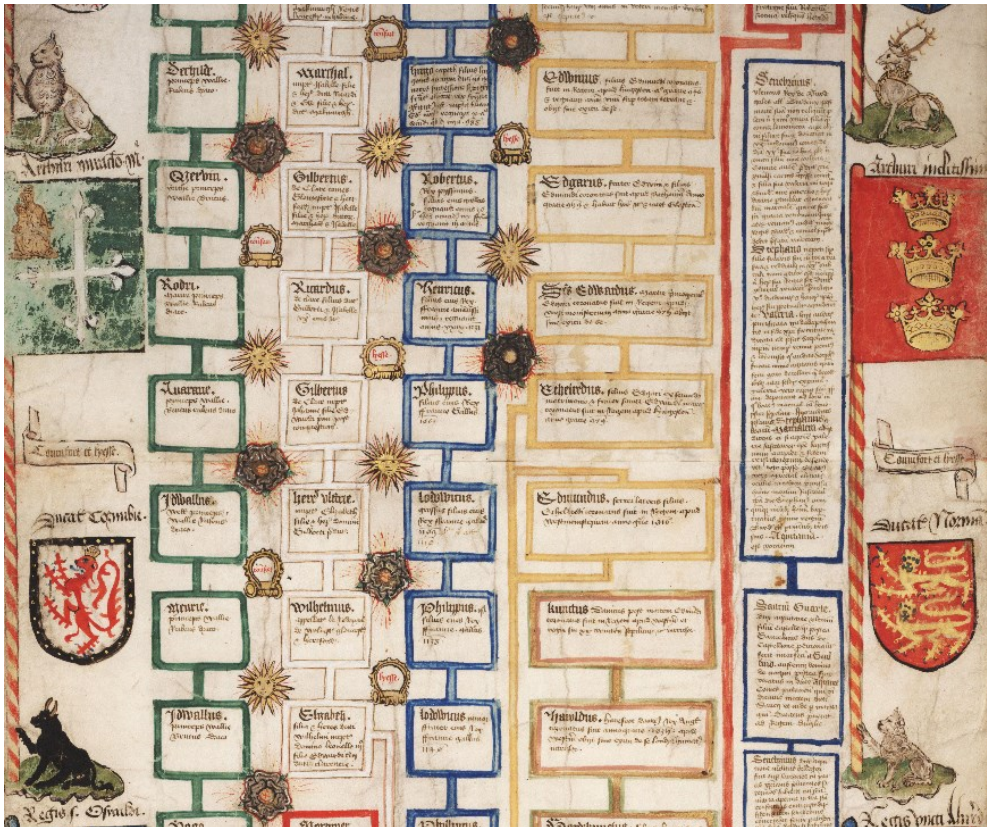
Brutus, jakožto první vládce Británie je vyobrazen v prominentním postavení oproti zbylým králům. *Genealogical Chronicle of the Kings of England to Edward IV*, c.1461. University of Pennsylvania, Ms. Roll 1066.

Obrázek č. 23

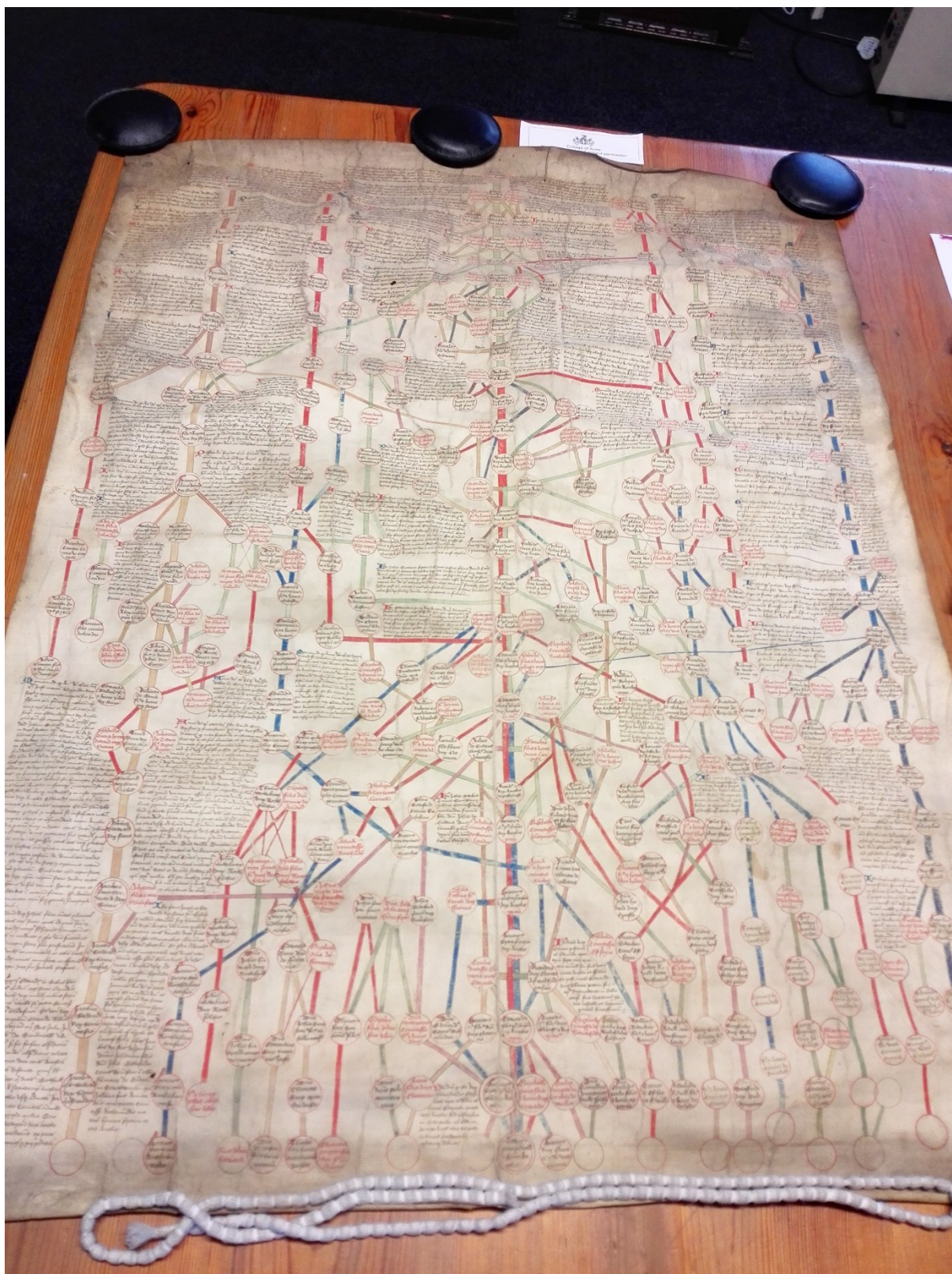
Ukázka výměny vládnoucích dynastií a sledování panovníků, coby středové linie. Od shora dolů ve středu svitku: Knut Veliký, Hardknut, Eduard Vyznavač, Harald Godwinson, Vilém Dobyvatel. Oxford, Bodleian libraries, Ms. Bodl. Rolls 5.

Obrázek č. 24

Ilustrační ukázka části Korunovačního svitku Eduarda IV. Většina svitku je koncipována velmi přehledně. Na rozdíl od mnoha dalších. Celý svitek lze najít zdigitalizovaný.

Obrázek č. 25

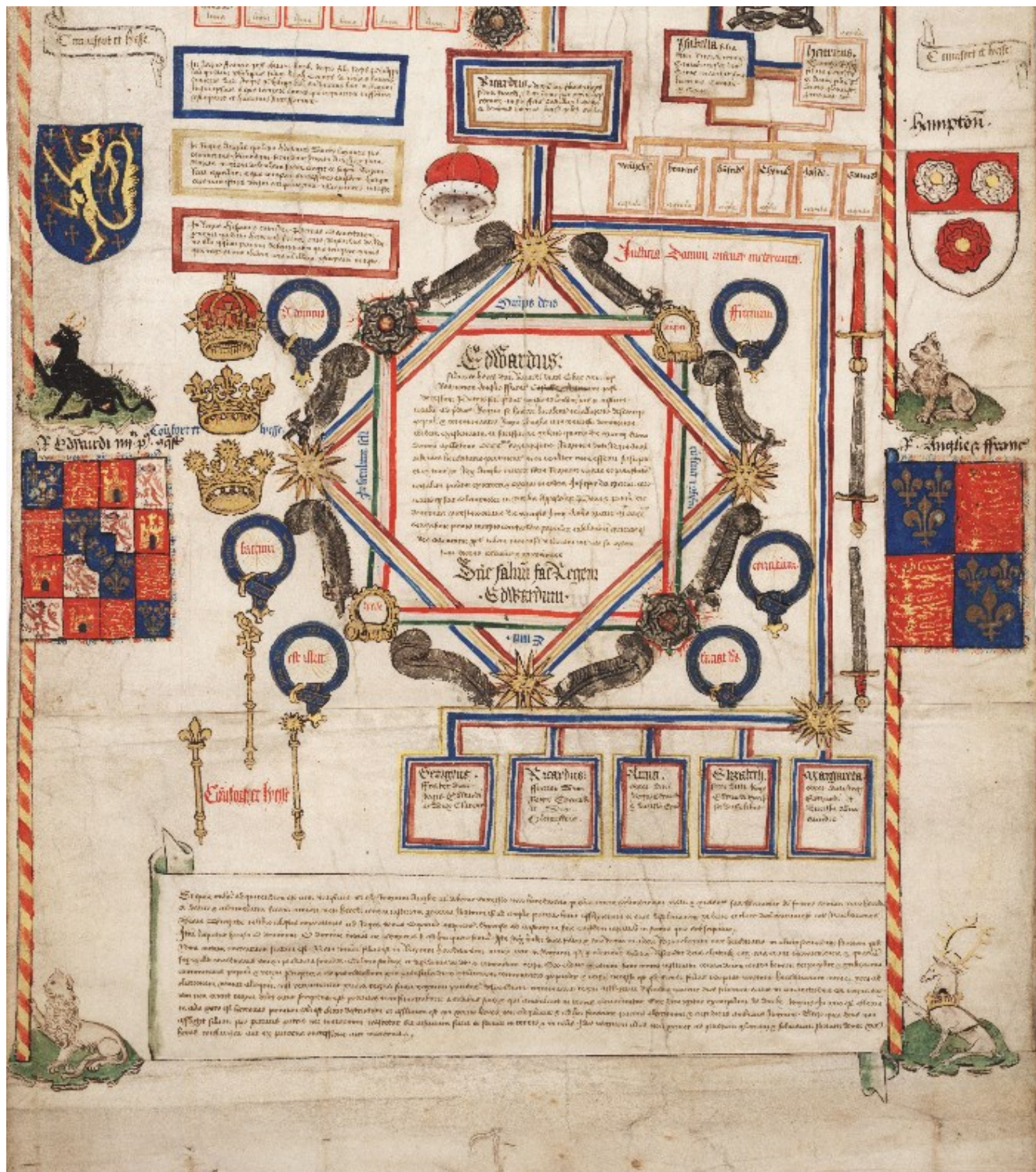
Ilustrační ukázka *Rodokmenu Artuše Tudora*. Obrázek je zde uveden pro představu, jak je *Korunovační svitek* přehledný a oproti jiným unikátně uspořádaný. London, College of Arms, CoA 12-13.

Obrázek č. 26

Vršek svitku, jezdecký obraz Eduarda IV. s Erby Anglie, Francie, Kastilie a Leonu, a s Brutovým erbem. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 27

Eduard IV. na konci celého svitku. Na samém konci svitku celý rodokmen ústí právě v postavě Eduarda IV., jehož medailonek je obklopen mnoha emblémy tradičně spojovanými s Eduardem (viz níže), korunami Anglie (Británie), Francie a Hispánie (Kastilie a Leon), žezly týchž zemí, třemi meči (zřejmě anglické korunovační meče – meč pozemské a duchovní spravedlnosti a meč Curtana

- meč milosrdenství), šest znamení podvazkového řádu s vepsanými slovy. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 28

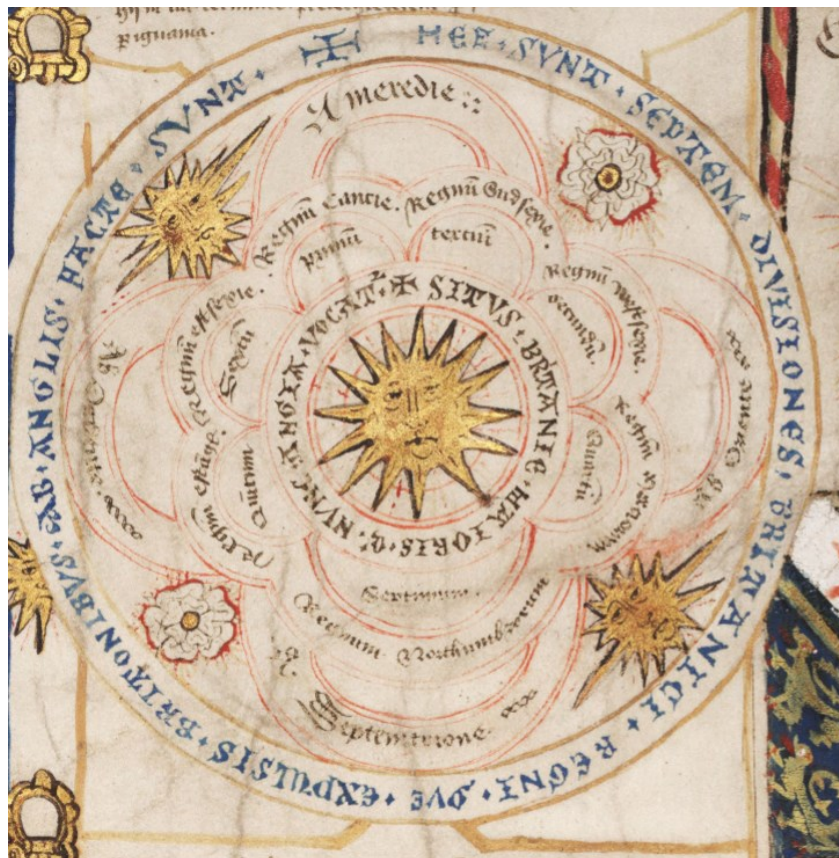

Znamení trojitého Slunce (Parhelion) Eduardovi IV. v bitvě u Mortimers Cross a její přirovnání k zjevení Boha v hořícím keři.
 Obrázek č. 29

Rozdělení prvních tří větví rodokmenu: Britů, Francouzů a Sasů. Korunovační svitek Eduarda IV. Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 30

Obrázek č. 31

Vyobrazení sedmi panovníků. kníže velšský, vévoda z Cornwallu, král Francie, král Anglie, král Kastilie a Leonu, vévoda akvitánský a vévoda normanský. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 32

Unie britských králů/velšských knížat s rodem Mortimer označené draky z Merlinova proroctví. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 33 a

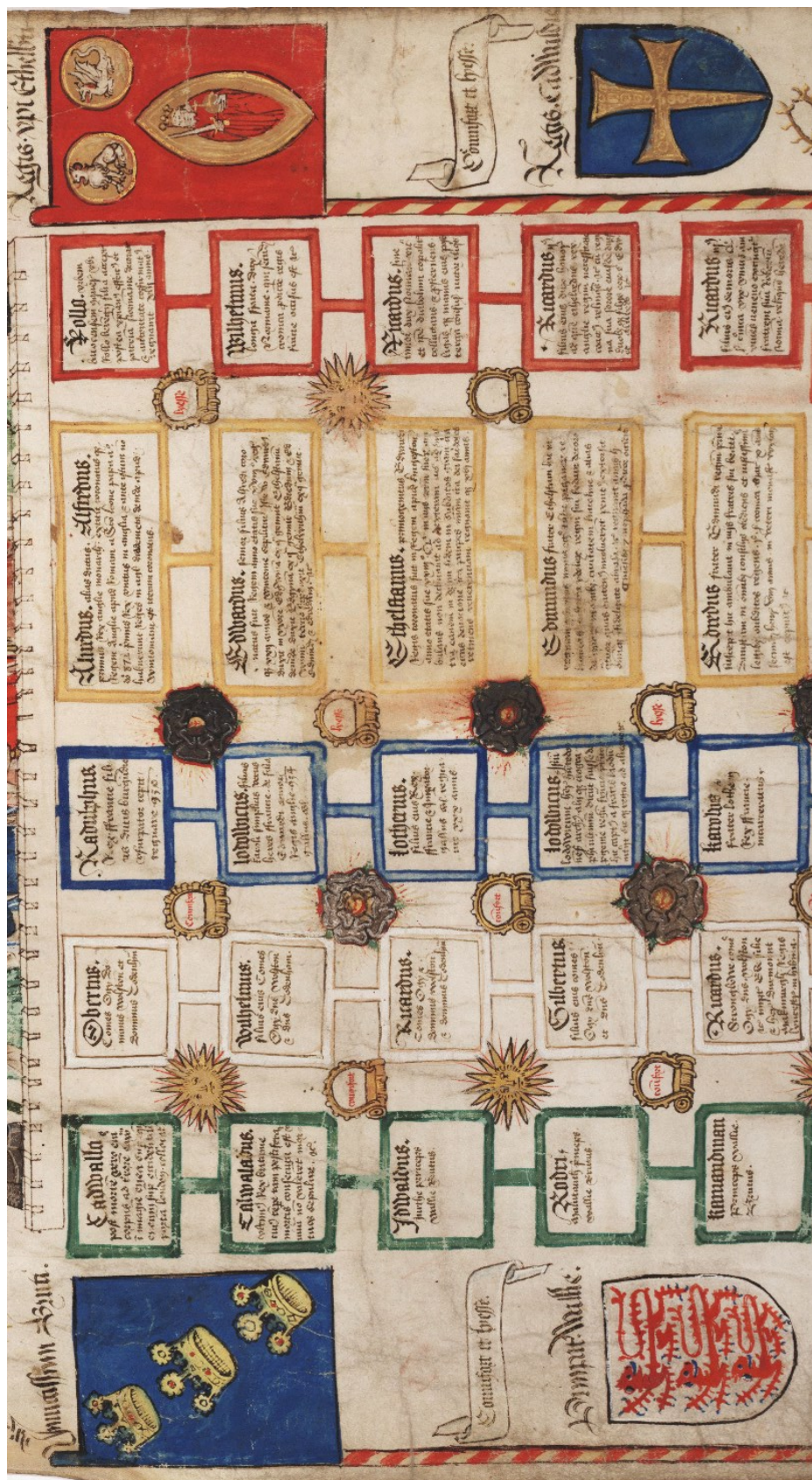

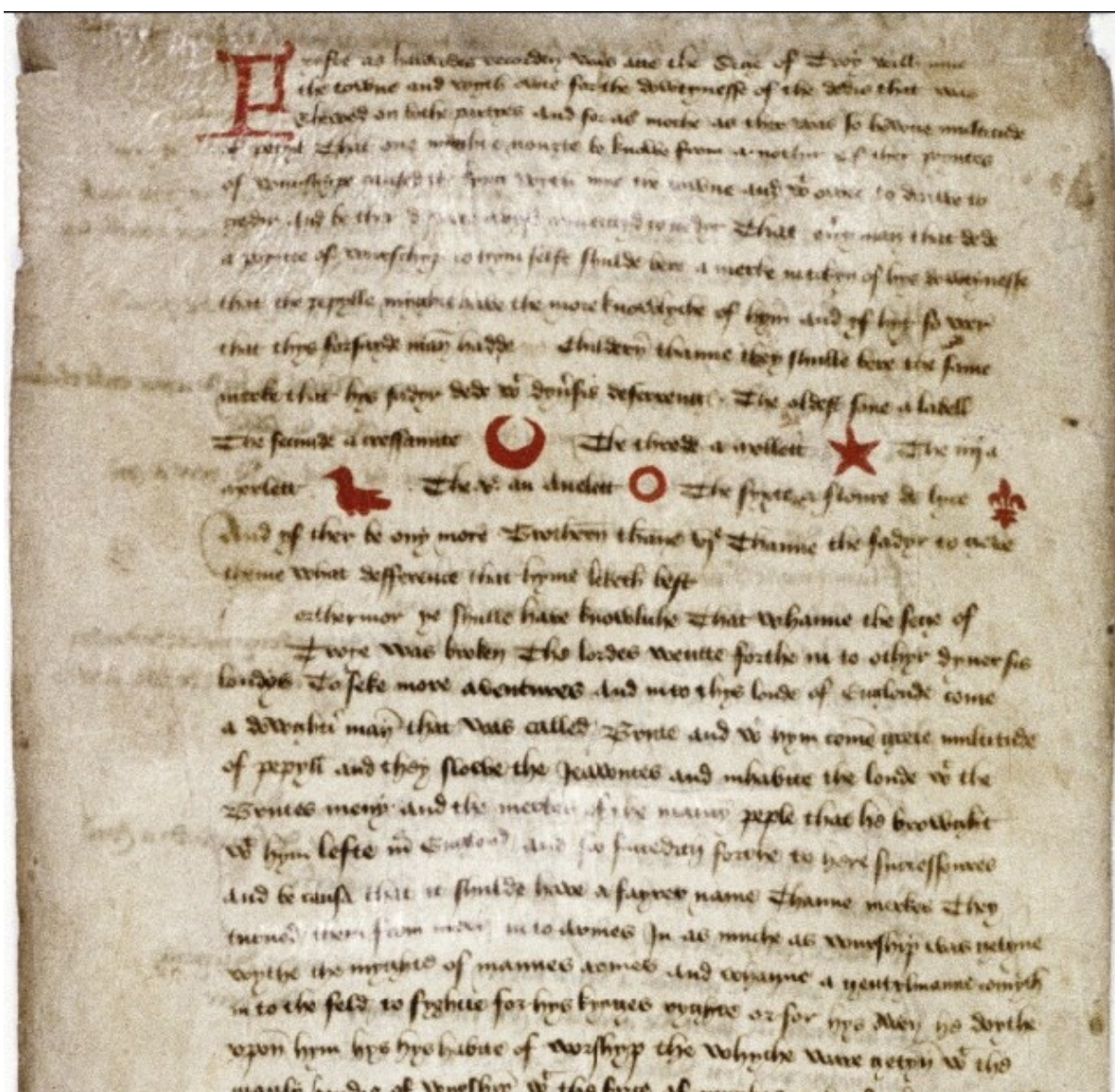
Odštěpení větve rodu Valois. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201.

Obrázek č. 33 b

Lancasterové ztrácejí pro svou zrádnost nárok na trůn a jsou vyobrazeni jako Sasové. *Korunovační svitek Eduarda IV.* Free Library of Philadelphia, MS. Lewis E201. Obrazek č. 34

O trojském původu erbů, úryvek ze svitku tzv. *Ashmolean tract*. Bodleian Libraries, Ash. Rolls 4.